

Predmet C-47/21

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

28. siječnja 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landgericht Ravensburg (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

8. siječnja 2021.

Tužitelji:

F. F.

B. A.

Tuženici:

C. Bank AG

Bank D. K. AG

Predmet glavnog postupka

Ugovor o potrošačkom kreditu – Informacije koje treba uključiti u ugovor – Direktiva 2008/48/EZ – Pravo na povlačenje iz ugovora – Gubitak prava na povlačenje iz ugovora – Zloupotrebavanje prava na povlačenje iz ugovora – Potrošačeva obveza predujmljivanja sredstava prilikom povrata primljenih plaćanja nakon obavijesti o povlačenju – Ovlaštenje suca pojedinca za podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, članak 267. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. U pogledu pretpostavke zakonitosti u skladu s člankom 247. stavkom 6. podstavkom 2. trećom rečenicom i člankom 247. stavkom 12. podstavkom 1. trećom rečenicom Einführungsgesetzes zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Zakon o uvođenju Građanskog zakonika, u daljnjem tekstu: EGBGB)
 - (a) Jesu li članak 247. stavak 6. podstavak 2. treća rečenica i članak 247. stavak 12. podstavak 1. treća rečenica EGBGB-a, ako se u njima ugovorne odredbe koje su protivne zahtjevima članka 10. stavka 2. točke (p) Direktive 2008/48/EZ proglašavaju odredbama koje ispunjavaju zahtjeve članka 247. stavka 6. podstavka 2. prve i druge rečenice EGBGB-a te zahtjeve članka 247. stavka 12. podstavka 1. druge rečenice točke (2) podtočke (b) EGBGB-a, protivni članku 10. stavku 2. točki (p) i članku 14. stavku 1. Direktive 2008/48/EZ?

Ako je odgovor potvrđan:

- (b) Proizlazi li iz prava Unije, osobito iz članka 10. stavka 2. točke (p) i članka 14. stavka 1. Direktive 2008/48/EZ da članak 247. stavak 6. podstavak 2. treća rečenica i članak 247. stavak 12. podstavak 1. treća rečenica EGBGB-a nisu primjenjivi ako se u njima ugovorne odredbe koje su protivne zahtjevima članka 10. stavka 2. točke (p) Direktive 2008/48/EZ proglašavaju odredbama koje ispunjavaju zahtjeve članka 247. stavka 6. podstavka 2. prve i druge rečenice EGBGB-a te zahtjeve članka 247. stavka 12. podstavka 1. druge rečenice točke (2) podtočke (b) EGBGB-a?

Neovisno o odgovoru na pitanja 1.(a) i 1.(b):

2. U pogledu obveznih informacija u skladu s člankom 10. stavkom 2. Direktive 2008/48/EZ
 - (a) Treba li članak 10. stavak 2. točku (p) Direktive 2008/48/EZ tumačiti na način da iznos kamata koji se plaća dnevno i koji se mora navesti u ugovoru o kreditu mora biti izračunat na temelju ugovorne kamatne stope koja se navodi u ugovoru?
 - (b) U pogledu članka 10. stavka 2. točke (r) Direktive 2008/48/EZ:
 - (aa) Treba li tu odredbu tumačiti na način da informacije u ugovoru o kreditu koje se odnose na kompenzaciju koju je potrebno platiti u slučaju prijevremene otplate kredita trebaju biti toliko jasne da potrošač može barem približno izračunati iznos kompenzacije?

(u slučaju potvrdnog odgovora na prethodno pitanje)

- (bb) Protivi li se članku 10. stavku 2. točki (r) i članku 14. stavku 1. prvoj rečenici Direktive 2008/48/EZ nacionalni propis na temelju kojeg u slučaju dostave nepotpunih informacija u smislu članka 10. stavka 2. točke (r) te direktive rok za povlačenje iz ugovora počinje teći od sklapanja ugovora, a isključivo vjerovnik ima pravo na kompenzaciju za prijevremenu otplatu kredita?
- (c) Treba li članak 10. stavak 2. točku (l) Direktive 2008/48/EZ tumačiti na način da se prilikom sklapanja ugovora o kreditu važeća kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata mora priopćiti kao apsolutna vrijednost, a barem se kao apsolutna vrijednost mora navesti važeća referentna kamatna stopa (u ovom slučaju osnovna kamatna stopa u skladu s člankom 247. Bürgerliches Gesetzbucha (Građanski zakonik, u daljnjem tekstu: BGB)) na temelju koje se važeća kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata izvodi primjenom dodatka na osnovnu kamatu (u ovom slučaju od pet postotnih bodova u skladu s člankom 288. stavkom 1. drugom rečenicom BGB-a) i treba li potrošača obavijestiti o referentnoj kamatnoj stopi (osnovna kamatna stopa) i o njezinoj promjenjivosti?
- (d) Treba li članak 10. stavak 2. točku (t) Direktive 2008/48/EZ tumačiti na način da u tekstu ugovora o kreditu treba navesti bitne formalne uvjete za pristup izvansudskoj pritužbi i mehanizmu obeštećenja?

Ako je odgovor na barem jedno od prethodnih pitanja 2.(a) do 2.(d) potvrđan:

- (e) Treba li članak 14. stavak 1. drugu rečenicu točku (b) Direktive 2008/48/EZ tumačiti na način da rok za povlačenje iz ugovora počinje teći tek kada se informacije u skladu s člankom 10. stavkom 2. Direktive 2008/48/EZ navedu potpuno i točno?

Ako je odgovor niječan:

- (f) Koji su relevantni kriteriji za to da rok za povlačenje počinje teći unatoč nepotpunim ili netočnim informacijama?

Ako je odgovor na navedena pitanja 1.(a) i/ili na neko od pitanja 2.(a) do 2.(d) potvrđan:

3. Kada je riječ o gubitku prava na povlačenje iz ugovora u skladu s člankom 14. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive 2008/48/EZ:

- (a) Može li se izgubiti pravo na povlačenje iz ugovora koje proizlazi iz članka 14. stavka 1. prve rečenice Direktive 2008/48/EZ?

Ako je odgovor potvrđan:

- (b) Je li u pogledu gubitka prava riječ o vremenskom ograničenju prava na povlačenje iz ugovora, koje treba biti uređeno parlamentarnim zakonom?

Ako je odgovor niječan:

- (c) Znači li gubitak prava u subjektivnom pogledu da je potrošač znao da njegovo pravo na povlačenje iz ugovora i dalje postoji ili mu se to neznanje barem može pripisati kao teška nepažnja?

Ako je odgovor niječan:

- (d) Protivi li se mogućnosti vjerovnika da dužniku naknadno pruži informacije u skladu s člankom 14. stavkom 1. drugom rečenicom točkom (b) Direktive 2008/48/EZ i time pokrene rok za povlačenje iz ugovora primjena pravila o gubitku prava u skladu s načelom dobre vjere?

Ako je odgovor niječan:

- (e) Je li to u skladu s utvrđenim načelima međunarodnog prava koja na temelju Grundgesetza (Temeljni zakon) obvezuju njemačke sudove?

Ako je odgovor potvrđan:

- (f) Kako njemački subjekt koji primjenjuje pravo treba riješiti sukob između obvezujućih zahtjeva međunarodnog prava i zahtjeva Suda?

4. Kada je riječ o pretpostavci zlorporabe prava na povlačenje iz ugovora koje proizlazi iz članka 14. stavka 1. prve rečenice Direktive 2008/48/EZ:

- (a) Može li ostvarenje prava na povlačenje iz ugovora u skladu s člankom 14. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive 2008/48/EZ predstavljati zlorporabu prava?

Ako je odgovor potvrđan:

- (b) Je li u pogledu pretpostavke zlorporabe prava na povlačenje iz ugovora riječ o ograničenju prava na povlačenje iz ugovora, koje treba biti uređeno parlamentarnim zakonom?

Ako je odgovor niječan:

- (c) Znači li pretpostavka zlorporabe prava na povlačenje iz ugovora u subjektivnom pogledu da je potrošač znao da njegovo pravo na povlačenje iz ugovora i dalje postoji ili mu se to neznanje barem može pripisati kao teška nepažnja?

Ako je odgovor niječan:

- (d) Protivi li se mogućnosti vjerovnika da dužniku naknadno pruži informacije u skladu s člankom 14. stavkom 1. drugom rečenicom točkom (b) Direktive 2008/48/EZ i time pokrene rok za povlačenje iz ugovora pretpostavka zlouporabe prava na povlačenje iz ugovora u skladu s načelom dobre vjere?

Ako je odgovor niječan:

- (e) Je li to u skladu s utvrđenim načelima međunarodnog prava koja na temelju Temeljnog zakona obvezuju njemačke sudove?

Ako je odgovor potvrđan:

- (f) Kako njemački subjekt koji primjenjuje pravo treba riješiti sukob između obvezujućih zahtjeva međunarodnog prava i zahtjeva Suda?

5. Neovisno o odgovoru na prethodna pitanja:

- (a) Je li u skladu s pravom Unije, osobito s pravom na povlačenje iz ugovora u skladu s člankom 14. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive 2008/48/EZ, ako na temelju nacionalnog prava u pogledu ugovora o kreditu koji je povezan s kupoprodajnim ugovorom nakon učinkovitog ostvarivanja potrošačeva prava na povlačenje iz ugovora u skladu s člankom 14. stavkom 1. Direktive 2008/48/EZ

(aa) potrošačevo pravo na povrat plaćenih kreditnih obroka od vjerovnika nastaje tek kad potrošač vrati vjerovniku kupljeni predmet ili tek nakon što pruži dokaz da je predmet poslao vjerovniku?

(bb) potrošačevu tužbu za povrat kreditnih obroka koje je on platio, koja se podnosi nakon povrata predmeta kupnje, treba odbiti kao neosnovanu u tom trenutku u slučaju kad vjerovnik nije sa zakašnjenjem preuzeo predmet kupnje?

Ako je odgovor niječan:

- (b) Proizlazi li iz prava Unije da nacionalni propisi koji se navode pod (a) (aa) i/ili pod (a) (bb) nisu primjenjivi?

Neovisno o odgovoru na prethodna pitanja 1. do 5.:

6. Je li članak 348.a stavak 2. točka 1. Zivilprozessordnung (Zakon o građanskom postupku), u dijelu u kojem se ta odredba odnosi i na donošenje rješenja kojima se upućuje zahtjev za prethodnu odluku u skladu s člankom 267. drugim stavkom UFEU-a, protivan ovlaštenju nacionalnih sudova za podnošenje zahtjeva u skladu s člankom 267. drugim stavkom UFEU-a te ga stoga ne treba

primjenjivati na donošenje rješenja kojima se upućuje zahtjev za prethodnu odluku?

Navedene odredbe prava Unije

Direktiva 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (u daljnjem tekstu: Direktiva 2008/48), osobito članak 10. stavak 2. točke (l), (p), (r) i (t) kao i članak 14. stavak 1.

Navedene nacionalne odredbe

Grundgesetz (Temeljni zakon, u daljnjem tekstu: GG), osobito članak 25.

EGBGB, članak 247., stavci 3., 6., 7. i 12.

BGB, osobito članci 242., 247., 273., 274., 288., 295., 322., 355., 356.b, 357., 357.a, 358., 495. i 502.

ZPO (Zakon o građanskom postupku, u daljnjem tekstu: ZPO), članak 348.a

Kratak prikaz činjenica i postupka

- 1 Ovaj zahtjev za prethodnu odluku temelji se na dvama različitim činjeničnim stanjima.
- 2 U prvom je slučaju tužitelj 12. travnja 2017. s tuženikom sklopio ugovor o kreditu radi kupnje rabljenog vozila za privatnu uporabu kod trgovca automobilima. Prilikom pripreme i sklapanja ugovora o kreditu prodavatelj je djelovao kao tuženikov kreditni posrednik i upotrebljavao je obrasce ugovora koje mu je tuženik stavio na raspolaganje. U skladu s ugovorom o kreditu, kupovna cijena iznosila je 14 880 eura, a kupovna cijena od 12 880 eura koja je preostala nakon odbitka predujma od 2000 eura financirana je kreditom. Stoga je tužitelj, zajedno s kamatama u iznosu od 944,37 eura, tuženiku trebao platiti iznos od 13 824,37 eura.
- 3 Tužitelj je u sklopljenom ugovoru na sljedeći način obaviješten o svojem pravu na povlačenje:

„Pravo na povlačenje iz ugovora

Dužnik u roku od 14 dana može povući svoju izjavu o prihvaćanju ugovorne obveze bez navođenja razloga. Rok počinje teći nakon sklapanja ugovora, ali tek nakon što dužnik dobije sve obvezne informacije u skladu s člankom 492. stavkom 2. BGB-a (primjerice podaci o vrsti kredita, podaci o neto iznosu kredita, podaci o trajanju ugovora)“.

- 4 Nadalje, pod naslovom „Posebnosti u pogledu ostalih ugovora” navedene su informacije o povezanim ugovorima koje, međutim, nisu bile relevantne za tužitelja zato što nije sklopio takve ugovore.
- 5 Tužitelj je najprije redovito plaćao ugovorene obroke, ali je porukom elektroničke pošte od 1. travnja 2020. povukao svoju izjavu o namjeri sklapanja ugovora o kreditu. Tužitelj smatra da je povlačenje iz ugovora valjano jer rok za povlačenje nije počeo teći zbog netočne obavijesti u pogledu prava na povlačenje i obveznih informacija. Zahtijeva da se utvrdi da zbog i od trenutka podnošenja njegove obavijesti o povlačenju iz ugovora o kreditu nije dužan platiti kamate niti glavnicu. U slučaju da se prihvati ovaj zahtjev za utvrđenje, tužitelj traži povrat dosad plaćenih kreditnih obroka i predujma koji je platio prodavatelju, ukupno iznos od 10 110,11 eura, plative po predaji kupljenog vozila, kao i sudsko utvrđenje da je tuženik sa zakašnjenjem preuzeo vozilo.
- 6 Tuženik zahtijeva da se tužba odbije. Uredno je tužitelju dostavio obavijest o pravu na povlačenje i sve obvezne informacije. Za obavijest o pravu na povlačenje upotrijebio je zakonski obrazac te se stoga može pozvati na članak 247. stavak 6. podstavak 2. prvu i treću rečenicu EGBGB-a (takozvana pretpostavka zakonitosti), te je stoga rok za povlačenje istekao.
- 7 Podredno, tuženik u protutužbi zahtijeva da se tužitelju naloži plaćanje naknade vrijednosti u iznosu od 7843 eura i da se utvrdi da je tužitelj obavezan platiti naknadu za smanjenu vrijednost vozila koja premašuje iznos od 7843 eura zbog postupanja s vozilom koje nije bilo potrebno za utvrđivanje prirode, obilježja i funkcioniranja vozila. Tuženik obrazlaže zahtjev za plaćanje u iznosu većem od 7843 eura već nastalim gubitkom vrijednosti u iznosu od 7843 eura. Tužitelj osporava protutužbu.
- 8 Drugi slučaj u biti odgovara prvom slučaju. Tužitelj je u drugom slučaju obaviješten o svojem pravu na povlačenje na sljedeći način:

„Pravo na povlačenje iz ugovora

Svoju izjavu o prihvaćanju ugovorne obveze možete povući u roku od 14 dana bez navođenja razloga. Rok počinje teći nakon sklapanja ugovora, ali tek nakon što dobijete sve obvezne informacije u skladu s člankom 492. stavkom 2. BGB-a (primjerice podaci o vrsti kredita, podaci o neto iznosu kredita, podaci o trajanju ugovora)”.
- 9 Nadalje, pod naslovom „Posebnosti u pogledu ostalih ugovora” navedene su informacije o povezanim ugovorima koje, međutim, nisu bile relevantne za tužitelja zato što nije sklopio takve ugovore. Međutim, za razliku od prvog slučaja informacije su ovdje sadržavale ograničenje „ako je sklopljen”.
- 10 Tužitelj je i u tom slučaju povukao svoju izjavu o namjeri sklapanja ugovora o kreditu.

- 11 Tužitelj smatra da je povlačenje iz ugovora valjano jer rok za povlačenje nije počeo teći zbog netočne obavijesti u pogledu prava na povlačenje i obveznih informacija. Stoga tužitelj od tuženika zahtijeva naknadu dosad plaćenih kreditnih obroka i predujma koji je platio prodavatelju, plative po predaji kupljenog vozila, kao i sudsko utvrđenje da je tuženik sa zakašnjenjem preuzeo vozilo te da tuženik od zaprimanja obavijesti o povlačenju više nema pravo na ugovorne kamate niti glavnicu.
- 12 Tuženik zahtijeva da se tužba odbije. Tvrdi da je uredno tužitelju dostavio obavijest o pravu na povlačenje i sve obvezne informacije. Za obavijest o pravu na povlačenje upotrijebio je zakonski obrazac te se stoga može pozvati na članak 247. stavak 6. podstavak 2. prvu i treću rečenicu EGBGB-a, te je stoga rok za povlačenje istekao. Podredno, tuženik ističe da tužiteljevo postupanje predstavlja zlouporabu prava, s obzirom na to da tužitelj osporava valjanost obavijesti o pravu na povlačenje na temelju činjenice koja je za njega jasno prepoznatljiva (koji su povezani ugovori sklopljeni, a koji nisu) iako obavijest o pravu na povlačenje za njega nije zavaravajuća i da tužitelj, osim toga, i dalje upotrebljava vozilo a da ga u okviru svoje obveze predujmljivanja sredstava ne nudi tuženiku kako bi se utvrdilo tuženikovo zakašnjenje s preuzimanjem. Osim toga, tužitelj pogrešno nije čuo tuženikovo pravo na naknadu vrijednosti koje postoji u slučaju povrata vozila. Podredno, u slučaju da je tužba osnovana, tuženik zahtijeva da se tužitelju naloži povrat kupljenog vozila i da se utvrdi da je tužitelj obavezan platiti naknadu vrijednosti za smanjenu vrijednosti vozila zbog postupanja s vozilom koje nije bilo potrebno za utvrđivanje prirode, obilježja i funkcioniranja vozila. Tužitelj zahtijeva da se utvrdi da nije obavezan platiti naknadu štete koju traži tuženik.

Kratki pregled obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 13 Ishod tužbi ovisi o valjanosti povlačenja iz ugovorâ o kreditima i o mogućnosti tuženika da se, ovisno u slučaju, pozovu na prigovor gubitka prava ili prigovor zlouporabe prava na povlačenje iz ugovora.
- 14 Konkretno, sud koji je uputio zahtjev u pogledu prethodnih pitanja navodi sljedeće:
- 15 Pitanja 1.(a) i 1.(b): za valjanost tužiteljeve obavijesti o povlačenju iz ugovora zahtijeva se da rok od dva tjedna za povlačenje iz ugovora, predviđen člankom 355. stavkom 2. prvom rečenicom BGB-a, u slučaju obavijesti o povlačenju još nije istekao. U skladu s člankom 356.b stavkom 2. prvom rečenicom BGB-a, rok za povlačenje iz ugovora ne počinje teći ako ugovor o kreditu ne sadržava sve obvezne informacije u skladu s člankom 492. stavkom 2. BGB-a i člankom 247. stavcima 6. do 13. EGBGB-a. U takvom slučaju rok u skladu s člankom 356.b stavkom 2. drugom rečenicom BGB-a počinje teći tek kada se obvezne informacije naknadno upotpune. U predmetnom bi slučaju naročito trebalo smatrati da obvezne informacije nisu potpune ako se obavijest o

pravu na povlačenje nije uredno dostavila ili ako ugovor o kreditu sadržava barem jednu nepotpunu ili netočnu zakonom propisanu informaciju.

- 16 U pogledu nepotpunih obveznih informacija povlačenje je u načelu dopušteno jer se njemačkim pravom ne predviđa prestanak prava na povlačenje iz ugovora o potrošačkom kreditu. Nacionalni zakonodavac svjesno se odlučio za vremenski neograničeno pravo na povlačenje iz ugovora.
- 17 Stoga u ovom slučaju valja polaziti od nepotpunih obveznih informacija osobito ako obavijest o pravu na povlačenje u skladu s člankom 247. stavkom 6. podstavkom 2. i člankom 247. stavkom 12. podstavkom 1. EGBGB-a nije uredno dostavljena.
- 18 Međutim, člankom 247. stavkom 6. podstavkom 2. trećom rečenicom i člankom 247. stavkom 12. podstavkom 1. trećom rečenicom EGBGB-a propisuje se da ugovorna odredba, koja je istaknuta i jasno formulirana te odgovara obrascu iz Priloga 7. članku 247. stavku 6. podstavku 2. i članku 247. stavku 12. podstavku 1. EGBGB-a, ispunjava zahtjeve iz članka 247. stavka 6. podstavaka 2. prve i druge rečenice te članka 247. stavka 12. podstavka 1. druge rečenice točke 2. podtočke (b) EGBGB (takozvana pretpostavka zakonitosti).
- 19 Sud koji je uputio zahtjev smatra da ta pretpostavka zakonitosti ipak nije u skladu s presudom od 26. ožujka 2020., Kreissparkasse Saarlouis (C-66/19, EU:C:2020:242). U nastavku se navode razmatranja koja u biti odgovaraju razmatranjima u pogledu pitanja 1.(a) i 1.(b) iz točaka 10. do 15. sažetka zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-336/20, na koji se ovime upućuje.
- 20 Sud koji je uputio zahtjev dodatno razmatra nedavno donesenu odluku Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud, Njemačka) od 27. listopada 2020., u kojoj je taj sud znatno proširio takozvanu pretpostavku zakonitosti. Točno je da se Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) u toj odluci udaljio od svoje dosadašnje sudske prakse prema kojoj je u pogledu nabiranja obveznih informacija koje se navodi kao primjer, uz upućivanje na članak 492. stavak 2. BGB-a u obrascu obavijesti o pravu na povlačenje iz ugovora, riječ o jasnoj i razumljivoj informaciji. Međutim, Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) ističe da može biti riječ o zloupotrebi prava ako se potrošač poziva na nepostojanje pretpostavke zakonitosti iako je za njega odstupanje od obrasca u pojedinačnom slučaju bilo jasno prepoznatljivo te zbog toga nije bilo relevantno.
- 21 Mišljenje Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud), prema kojem sama mogućnost prepoznavanja netočnosti u obavijesti o pravu na povlačenje znači da pozivanje na nepostojanje pretpostavke zakonitosti predstavlja zlouporabu prava, dovodi do toga da zaštita koja se predviđa u obrascu u slučaju opoziva potrošačkog kredita, koji je izjavljen kasnije od 14 dana nakon sklapanja ugovora, postaje pravilo. Često se događa da potrošač jasno prepoznaje odstupanje od obrasca obavijesti o pravu na povlačenje iz ugovora. U skladu s time, učinkovito

ostvarivanje prava na povlačenje iz ugovora došlo bi u obzir samo u iznimnim slučajevima.

- 22 Zbog takvog je tumačenja zakona povezanog s proširivanjem u sudskoj praksi odstupanja koje se uređuje u nacionalnom pravu, potrošačevo pravo na povlačenje iz ugovora koje je zajamčeno pravom Unije naposljetku gotovo potpuno lišeno smisla, zbog čega sud koji je uputio zahtjev smatra da je, kao i u slučaju povrede općih načela prava Unije, logično da Direktiva ima izravni učinak.
- 23 Budući da je tužitelj u prvom slučaju mogao prepoznati da nije sklopljen nijedan povezani ugovor, on se prema nacionalnoj sudskoj praksi nije mogao pozvati na nepostojanje pretpostavke zakonitosti te je zbog toga istekao njegov rok za povlačenje i ono stoga nije bilo valjano. U drugom slučaju, s obzirom na to da informacije u ugovoru o kreditu u pogledu prava na povlačenje sadržavaju ograničenje „ako je sklopljen”, izravno se u skladu s nacionalnim pravom primjenjuje pretpostavka zakonitosti te je rok za povlačenje također istekao i stoga ono nije bilo valjano.
- 24 U svrhu pojašnjenja je li takozvana pretpostavka zakonitosti protivna Direktivi 2008/48 i, osim toga, je li pretpostavka zakonitosti neprimjenjiva, Sudu se upućuju pitanja 1.(a) i 1.(b).
- 25 Pitanje 2.(a) (informacije o kamatnoj stopi): razmatranja o tom pitanju odgovaraju u biti razmatranjima u pogledu pitanja 2.(a) iz zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-38/21. U tom se pogledu upućuje na točke 14. do 16. sažetka zahtjeva za prethodnu odluku.
- 26 Pitanje 2.(b) (naknada u slučaju prijevremene otplate): razmatranja o tom pitanju odgovaraju u biti razmatranjima u pogledu pitanja 4.(a) i 4.(b) iz zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-187/20. U tom se pogledu upućuje na točke 31. do 33. sažetka zahtjeva za prethodnu odluku.
- 27 Pitanje 2.(c) (informacije o zateznoj kamatnoj stopi): postavlja se pitanje kako treba tumačiti članak 10. stavak 2. točku (l) Direktive 2008/48, prema kojem se ugovorom o kreditu jasno i sažeto definiraju kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata, kako je primjenjiva u trenutku sklapanja ugovora o kreditu i mjere za njezinu prilagodbu.
- 28 Moglo bi biti dovoljno da se u ugovor uključi sadržaj zakonske odredbe o zateznim kamatama iz nacionalnog zakonodavstva (u ovom slučaju članak 288. stavak 1. točka 2. BGB-a). Sud koji je uputio zahtjev ističe da je Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) u jednoj odluci iz veljače 2020. smatrao da je to tumačenje Direktive 2008/48 pravilno i da ne ostavlja mjesta razumnoj sumnji.
- 29 Međutim, takvo tumačenje članka 10. stavka 2. točke (l) Direktive 2008/48 nije obvezujuće prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev. Dodatak koji je za razliku od nacionalnog pravila sadržan u toj direktivi „kako je primjenjiva u trenutku

sklapanja ugovora o kreditu” i zahtjev jasnoće i sažetosti mogli bi govoriti u prilog tomu da se aktualna primjenjiva zatezna kamatna stopa mora navesti što je moguće točnije, dakle ili u obliku apsolutne vrijednosti ili se barem aktualna visina primjenjive osnovne kamatne stope u skladu s člankom 247. BGB-a mora navesti kao apsolutna vrijednost jer potrošač onda aktualnu zateznu kamatnu stopu može utvrditi jednostavnim zbrajanjem (+ 5 postotnih bodova). Tekst točke 3. iz Priloga II. Direktivi 2008/48 (Standardne informacije o potrošačkim kreditima) također ide u prilog tome da kamatnu stopa koja se konkretno primjenjuje treba brojčano izraziti.

- 30 Nije dovoljno jasno i sažeto ni to da se u pogledu prilagodbe zatezne kamatne stope upućuje na činjenicu da se zakonske zatezne kamate izračunavaju po kamatnoj stopi koja je za pet postotnih bodova viša od osnovne kamatne stope. Naime, prema sudskoj praksi Suda, potrošačeva svijest i dobro razumijevanje elemenata koje ugovor o kreditu mora sadržavati u skladu s člankom 10. stavkom 2. Direktive 2008/48 nužni su za ostvarivanje prava potrošača. U tom pogledu nije dovoljno upućivanje na zakonodavni ili regulatorni tekst (presuda od 26. ožujka 2020., Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, t. 45. do 47.). Stoga, kako bi potrošač mogao procijeniti iznos zatezne kamatne stope, nužno je da ga se u ugovoru o kreditu obavijesti barem o referentnoj kamatnoj stopi (osnovna kamatna stopa) i o njezinoj promjenjivosti.
- 31 Pitanje 2.(d) (pristup izvansudskoj pritužbi i mehanizmu obeštećenja): razmatranja suda koji je uputio zahtjev odgovaraju u biti razmatranjima u pogledu pitanja 6. iz zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-187/20. U tom se pogledu upućuje na točke 36. do 38. sažetka tog zahtjeva za prethodnu odluku. Sud koji je uputio zahtjev dodatno navodi, ujedno upućujući na presudu od 26. ožujka 2020., Kreissparkasse Saarlouis (C-66/19, EU:C:2020:242), da smatra kako jednostavno upućivanje na propise koji su drugdje dostupni i koji se odnose na prava i obveze stranaka nije dovoljno, zbog čega prema njegovu mišljenju u samom ugovoru o kreditu treba navesti sve formalnosti za dopuštenost pritužbe.
- 32 Pitanja 2.(e) i 2.(f) (pitanje dovodi li bilo koja netočna obvezna informacija do toga da ne počinje teći rok za povlačenje iz ugovora): razmatranja suda koji je uputio zahtjev odgovaraju u biti razmatranjima u pogledu pitanja 2.(d) iz zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-336/20. U tom pogledu upućuje se na točke 17. do 19. sažetka tog zahtjeva za prethodnu odluku.
- 33 Pitanja 3.(a) do 3.(f) (gubitak prava) i 4.(a) do 4.(f) (zlouporaba prava): razmatranja suda koji je uputio zahtjev odgovaraju u biti razmatranjima u pogledu pitanja 3.(a) do 3.(f) i 4.(a) do 4.(f) iz zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-38/21. U tom se pogledu upućuje na točke 18. do 39. sažetka zahtjeva za prethodnu odluku.
- 34 Pitanje 5. (potrošačeva obveza predujmljivanja sredstava prilikom povrata nakon povlačenja iz ugovora): u skladu s nacionalnom odredbom iz članka 357. stavka 4. prve rečenice BGB-a, u slučaju povlačenja iz ugovora o prodaji robe široke

potrošnje poduzetnik (i vjerovnik koji u slučaju kupoprodajnog ugovora povezanog s ugovorom o kreditu na temelju članka 358. stavka 4. pete rečenice BGB-a zamjenjuje poduzetnika) može odbiti vratiti primljena plaćanja (kreditni obroci i eventualno predujam) sve dok mu roba nije vraćena ili dok potrošač ne pruži dokaz da mu je poslao robu.

- 35 Prema mišljenju Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud), iz članka 358. stavka 4. prve rečenice u vezi s člankom 357. stavkom 4. prvom rečenicom BGB-a proizlazi da potrošač nakon povlačenja iz ugovora o kreditu povezanog s kupoprodajnim ugovorom mora vratiti vozilo vjerovniku u okviru obveze predujmljivanja sredstava. Pretpostavka obveze predujmljivanja sredstava dovodi do toga da potrošačevo pravo na povrat plaćanja koje je on izvršio vjerovniku nastaje tek kad je vratio vozilo ili je dokazao da je vozilo otpremljeno. Zbog postojanja obveze predujmljivanja sredstava, Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) smatra da potrošačeva tužba za isplatu koja je podnesena protiv vjerovnika nakon povrata predmeta predujma može biti osnovana samo ako je potrošač prouzročio vjerovnikovo zakašnjenje s preuzimanjem robe. Pritom do zakašnjenja s preuzimanjem može doći samo na temelju stvarne ponude u skladu s člankom 294. BGB-a, dakle na temelju ponude u tuženikovu poslovnom sjedištu ili na temelju otpreme vozila koja se mora moći dokazati. Ponuda u usmenom obliku u skladu s člankom 295. BGB-a nije dovoljna u pogledu postojeće obveze predujmljivanja sredstava ni u slučaju u kojem je vjerovnik odbio prihvatiti povrat predmeta kupnje.
- 36 To u obama slučajevima znači da obje tužbe, neovisno o pitanju je li povlačenje bilo valjano, treba odbiti kao neosnovane u ovom trenutku ako u skladu s nacionalnim pravom treba pretpostaviti tužiteljevu obvezu predujmljivanja sredstava i ako je nalaganje plaćanja nakon povrata vozila osnovano samo nakon što je došlo do kašnjenja s preuzimanjem. Naime, nije se navelo ni da su tužitelji vratili vozila ili da su dokazali da su ih otpremili kao ni da su tuženici na temelju stvarne ponude u skladu s člankom 294. BGB-a kasnili s preuzimanjem.
- 37 Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) tu je potrošačevu obvezu predujmljivanja sredstava potvrdio tek nedavno u odluci od 10. studenoga 2020. Međutim, sud koji je uputio zahtjev pita je li to tumačenje nacionalnog prava, u dijelu u kojem se njime na temelju sudske prakse najviših sudova nalaže obveza predujmljivanja sredstava, protivno članku 14. stavku 1. prvoj rečenici Direktive 2008/48/EZ ili nekom drugom pravnom pravilu prava Unije.
- 38 Naime, ostvarenje potrošačevog prava na povlačenje iz ugovora znatno je ograničeno u praksi ako potrošač mora vratiti kupljeni predmet prije nego što pred sudom može podnijeti tužbu za povrat kreditnih obroka na koji ima pravo. Ako potrošač mora vratiti vozilo a da ne zna je li povlačenje uopće bilo valjano i koliko bi brzo mogao naplatiti potraživanje koje mu duguje vjerovnik, to će ga često odvratiti od povlačenja čak i ako je povlačenje samo po sebi opravdano.

- 39 Pretpostavka potrošačeve obveze predujmljivanja sredstava nije potrebna ni za zaštitu legitimnih interesa vjerovnika. Vjerovnikova potreba za zaštitom ispunjena je i u slučaju kad je u zamjenu za automobil obvezan vratiti iznose koje je potrošač platio. Pretpostavka prava zadržanja u skladu s člankom 273. BGB-a dovoljno štiti poduzetnika zato što ne mora izvršiti plaćanje prije nego što mu se stvarno ponudi vozilo.
- 40 Osim toga, načinom na koji najviši sudovi tumače članak 357. stavak 4. BGB-a oduzima se koristan učinak pravu na povlačenje iz ugovora koje je u skladu s člankom 14. stavkom 1. Direktive 2008/48 zajamčeno tom direktivom u pogledu ugovora o potrošačkim kreditima, koji su povezani s kupoprodajnim ugovorima, tako da se znatno ograničava ostvarivanje ciljeva koji se nastoje postići ključnim područjem Direktive.
- 41 Stoga sud koji je uputio zahtjev smatra da članak 14. stavak 1. Direktive 2008/48 ima izravni učinak u smislu da je neprimjenjiva odredba nacionalnog prava, prema kojoj u slučaju ugovora o kreditu povezanog s kupoprodajnim ugovorom, potrošačovo pravo na povrat plaćenih kreditnih obroka od vjerovnika nakon učinkovitog ostvarivanja njegova prava na povlačenje iz ugovora u skladu s člankom 14. stavkom 1. te direktive nastaje tek kad potrošač vrati vjerovniku kupljeni predmet ili tek nakon što pruži dokaz da je predmet poslao vjerovniku. Isto tako, neprimjenjiva je i odredba prema kojoj potrošačevu tužbu za povrat kreditnih obroka koje je on platio, koja se podnosi nakon povrata predmeta kupnje, treba odbiti kao neosnovanu u tom trenutku u slučaju kad vjerovnik nije sa zakašnjenjem preuzeo predmet kupnje.
- 42 Pitanje 6. (ovlaštenje suca pojedinca za podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku): razmatranja o tom pitanju odgovaraju u biti razmatranjima u pogledu pitanja 4. iz zahtjeva za prethodnu odluku u predmetu C-336/20. U tom se pogledu upućuje na točke 30. do 33. sažetka tog zahtjeva za prethodnu odluku.
- 43 Naposljetku se upućuje na to da se prethodna pitanja ovog zahtjeva za prethodnu odluku djelomično preklapaju s pitanjima u predmetima C-33/20, C-155/20, C-187/20, C-336/20 i C-38/21 koji su već u tijeku, zbog čega se predlaže spajanje predmeta.